

De suikerbiet en haar teelttechniek

PVBC - PROGRAMMA VOORLICHTING BIET & CICHOREI, IN HET KADER VAN DE PRAKTIJKCENTRA.

SBR: een ziekte om van nabij op te volgen

SBR (Syndrome des Basses Richesses) is geen nieuwe ziekte, maar krijgt de laatste jaren opnieuw veel aandacht in Europa. Vooral in Duitsland, Frankrijk, Zwitserland en Centraal-Europa neemt de problematiek toe. In België is SBR/RTD momenteel nog niet als gevestigd probleem vastgesteld. Toch volgen wij op het KBIVB de situatie nauw op, onder meer via monitoring van de cicaden die deze ziekten kunnen verspreiden.

Een ziekte veroorzaakt door bacteriën

SBR wordt geassocieerd met de bacteriën *Candidatus Arsenophonus phytopathogenicus* en *Candidatus Phytoplasma solani*. De bacteriën worden overgedragen door glasvleugelicaden, waarbij *Pentastiridius leporinus* een belangrijke vector is.

Aangetaste bieten vertonen vanaf eind augustus of begin september vaak vergeling van de oudere bladeren. Tegelijk ontstaan veel jonge, smalle en asymmetrische bladeren. In de wortel zijn bij SBR vaak zwart verkleurde vaatbundels zichtbaar. De ziekte kan leiden tot een lagere wortelopbrengst en vooral een sterke daling van het suikergehalte.



Ook de aardappelteelt blijft niet buiten schot. Sinds 2022 wordt in Duitsland een sterke toename van aantastingen in aardappel vastgesteld. De rietglasvleugelicade *Pentastiridius leporinus* kan zowel *Candidatus Arsenophonus phytopathogenicus* als *Candidatus Phytoplasma solani* overbrengen. In aardappel worden deze ziekteverwekkers geassocieerd met het ziektecomplex dat onder meer leidt tot bladvergeling, bladkrulling, luchtknollen en kwaliteitsproblemen van de knollen. Vooral een bruinverkleuring van de knollen is voor de verwerkende industrie problematisch, omdat dit kan leiden tot een slechte bakkleur.

De gevolgen kunnen daardoor verder gaan dan enkel een lagere opbrengst. In zwaar aangetaste percelen kunnen zowel sortering als verwerkingskwaliteit sterk achteruitgaan. Voor pootaardappelen kan de impact nog groter zijn: onderzoek en praktijkervaring in Duitsland wijzen op risico's voor de kwaliteit van het uitgangsmateriaal en in ernstige gevallen zelfs op het wegvallen van volledige partijen. Dit maakt duidelijk waarom de problematiek niet uitsluitend vanuit de suikerbiet bekeken mag worden.

SBR of RTD?

SBR en Rubbery Taproot Disease (RTD) kunnen op het veld sterk op elkaar lijken. Beide kunnen vergeling, verwelking en groeiproblemen veroorzaken. Bij SBR zijn vooral de zwart verkleurde vaatbundels kenmerkend (Zie afbeelding). Bij RTD wordt de wortel eerder zacht en rubberachtig en buigt de wortelpunt gemakkelijk om zonder te breken.



De cicade is de sleutel tot de verspreiding

De verspreiding van SBR en RTD hangt sterk samen met glasvleugelcicaden. *Pentastiridus leporinus* brengt een deel van zijn levenscyclus, waaronder de nimfenstadia, in de bodem door. Daarom is ook het bestuderen van de nimfen belangrijk om de verspreiding van de ziekte beter te begrijpen.



Recent onderzoek in Duitsland toont bovendien aan dat het verhaal complexer is dan één ziekteverwekker en één insect. Naast *P. leporinus* worden ook andere cicaden onderzocht, waaronder *Hyalesthes obsoletus* en soorten van het geslacht *Reptalus*.

De aanwezigheid van een cicade betekent echter niet automatisch dat deze een ziekteverwekker draagt. Daarom is het belangrijk om zowel de aanwezigheid van de vectoren als de aanwezigheid van de ziekteverwekkers op te volgen.

Bestrijding: voorlopig geen eenvoudige oplossing

Voor SBR/RTD bestaat momenteel geen eenvoudige bestrijdingsstrategie. Mogelijke maatregelen richten zich vooral op het beperken van de cicaden en hun

verspreidingsmogelijkheden. Gewasrotatie kan helpen om de ontwikkeling van nimfen te beperken, terwijl monitoring van de cicadevliegperiode kan helpen om het juiste moment voor eventuele bestrijding te bepalen. Een aanpak die uitsluitend op insecticiden steunt, is echter geen duurzame oplossing. Een combinatie van monitoring, aangepaste gewasrotatie, rastolerantie, kennis van waardplanten en een gerichte bestrijding lijkt daarom het meest aangewezen om de schade te beperken.

Wat zien we vandaag in België?



In 2026 monitort het KBIVB een twintigtal bietenpercelen verspreid over België. Daarbij gaat bijzondere aandacht naar percelen nabij de Duitse en Franse grens, maar ook in het binnenland worden percelen opgevolgd. Met vangplaten brengen we de aanwezigheid van glasvleugelcicaden in kaart. Dit jaar werden al enkele cicaden aangetroffen. Dat is op zich niet verrassend, aangezien deze insecten reeds in België voorkomen. Belangrijker is de vraag of deze cicaden ziekteverwekkers bij zich dragen. De gevangen insecten worden daarom in het labo onderzocht. Vanaf midden september verschuift de aandacht naar de bieten zelf, waarbij we nagaan of er symptomen van SBR of RTD aanwezig zijn. Verdachte planten worden vervolgens met de beschikbare laboratoriumprotocollen verder onderzocht.

Tot nu toe zijn er in de opgevolgde percelen geen duidelijke zichtbare aanwijzingen voor een aantasting van de bieten. Dat is positief, maar de situatie in de buurlanden toont dat de problematiek zich snel kan ontwikkelen. Een goede opvolging en vroege detectie blijven daarom belangrijk.

Ook in 2027 wil het KBIVB de monitoring verder uitbreiden om de situatie over heel België in kaart te brengen. Hiervoor zullen we een beroep doen op telers en andere vrijwilligers die mee willen werken aan de monitoring.